

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΘΝΕΦ 307	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	3ο και εξής
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Δημοτικό τραγούδι και αμανές στη σκηνή του θεάτρου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Σεμινάριο	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Επιστημονικής Περιοχής		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Οποιαδήποτε παράδοση θεατρολογίας (για τους φοιτητές άλλων τμημάτων, κανένα)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ, με δυνατότητα συγγραφής δοκιμίου στα αγγλικά		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://classweb.cc.uoc.gr/classes.asp		

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών

σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης

- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης

και Παράρτημα Β

- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Το σεμινάριο αποτελεί βασικό βήμα για την εξοικείωση του προπτυχιακού φοιτητή με το δημοτικό τραγούδι όχι μόνο από τη σκοπιά της φιλολογίας αλλά με βάση μια συνολικότερη προσέγγιση που το φέρνει πιο κοντά στην μουσική, χορευτική, και θεατρική επιτέλεση.

Στόχος του σεμιναρίου είναι η πολύπλευρη και ουσιαστική γνωριμία των φοιτητών με το δημοτικό τραγούδι ως όλον, ως λογοτεχνικό, μουσικό και χορευτικό είδος αλλά και ως μορφή επιτέλεσης, ενός θεατρικού υποείδους δηλαδή.

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου, ο/η φοιτητής / τρια θα είναι σε θέση να:

- Αναγνωρίζει μουσικές, στιχουργικές και χορευτικές φόρμες της παραδοσιακής μουσικής και να τις χρησιμοποιεί σαν αφετηρία για να γνωρίσει αντίστοιχες φόρμες άλλων παραδόσεων της ευρύτερης οικουμενικής πολιτιστικής κληρονομιάς
- κάνει χρήση των εργαλείων και των τεχνικών έρευνας πεδίου
- αποκτήσει βιωματική σχέση με το δημοτικό τραγούδι συνδυάζοντας θεωρητική και πρακτική μελέτη
- να συνειδητοποιήσει την ύπαρξη ενός δυναμικού πολιτιστικού φαινομένου πλάι του, το οποίο χρειάζεται την προσοχή, την παρατήρηση και τη μελέτη του, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις Λήψη αποφάσεων Αυτόνομη εργασία Ομαδική εργασία Εργασία σε διεθνές περιβάλλον Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών	Σχεδιασμός και διαχείριση έργων Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Αυτόνομη και Ομαδική Εργασία
- Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Σεβασμός στην διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον που εντάσσει και τις τέχνες
- Λήψη αποφάσεων - Άρθρωση προσωπικού επιστημονικού θεωρητικού λόγου – Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών
- Σχεδιασμός και Διαχείριση ερευνητικών εργασιών

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το εξαμηνιαίο syllabus του μαθήματος θα διαμορφωθεί στην πρώτη συνάντηση με τους φοιτητές. Οι ενότητες που ακολουθούν είναι απλά προτεινόμενες. Ήδη στην πρώτη συνάντηση οι φοιτητές-τριες καλούνται ν' ακούσουν με προσοχή δείγματα παραδοσιακού τραγουδιού και, ένα βήμα πιο πέρα, να δοκιμάσουν να εκτελέσουν και οι ίδιοι-ες σχετικά δείγματα. Θα δοθεί έμφαση στην μουσική παράδοση της Κρήτης (ριζίτικα – μανέδες - αστικά τραγούδια της Κρήτης)

- i. Εισαγωγή, βασικές έννοιες και όροι. Τι ονομάζουμε δημοτικό τραγούδι από φιλολογική, μουσική, χορευτική, επιτελεστική, κοινωνιολογική άποψη.
- ii. Η σχέση του δημοτικού τραγουδιού με το θέατρο. Η θεατρικότητα των παραλογών. Ακρόαση σχετικών τραγουδιών, προσπάθεια δραματοποίησης
- iii. Ανώτερος και κατώτερος μουσικός και θεατρικός πολιτισμός. Όσωση και περιχαράκωση. Προφορικότητα και εγγραμματοσύνη.
- iv. Η πολυμορφία του φαινομένου Δημοτικό Τραγούδι
- v. Η περιθωριακή θέση του δημοτικού τραγουδιού στο νεοελληνικό θέατρο. Αξιοσημείωτες εξαιρέσεις. Η *Ερωφίλη* του Κ. Κουν στη Λαϊκή Σκηνή, 1934
- vi. Η εκ νέου ανακάλυψή του. Θεατρικό Σπουδαστήριο Βασίλη Ρώτα, Κατοχικές Επιθεωρήσεις. *Ερωτόκριτος*. Φρόσω Κοκκόλα. Γνωριμία και εξοικείωση των φοιτητών με το μουσικό ιδίωμα της Κρήτης από τον *Ερωτόκριτο* ως το Ριζίτικο.
- Vii. Η τομή του Θεσσαλικού Θεάτρου: *Ηλέκτρα - Χοηφόροι*
- viii-xiii. Παρουσιάσεις εργασιών των φοιτητών-Εξοικείωση με την εκτέλεση της παραδοσιακής μουσικής και τραγουδιού. Τεχνικές του ριζιτικού.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως</i>	Στην τάξη. Διά ζώσης εκπαίδευση													
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Βιντεοσκοπημένα και ηχογραφημένα μέρη παραστάσεων και εκτελέσεων δημοτικών τραγουδιών Φωτογραφικό και ηχητικό υλικό Υποστήριξη Μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class													
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ. Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="628 1140 959 1238">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="962 1140 1294 1238">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="628 1243 959 1496">Διαλέξεις του διδάσκοντος, αξιοποίηση της τετραετούς ερευνητικής δραστηριότητας του Εργαστηρίου ΘΕΚΙΜΣ και του προσωπικού του με σταθερή παρουσία επιμορφωτών δεξιοτεχνών μουσικών σε όλες τις συναντήσεις. Ατομικές παρουσιάσεις των φοιτητών στη διάρκεια των συναντήσεων</td> <td data-bbox="962 1243 1294 1496">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="628 1500 959 1590">Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για την προφορική παρουσίαση</td> <td data-bbox="962 1500 1294 1590">85</td> </tr> <tr> <td data-bbox="628 1594 959 1684">Συγγραφή τελικής εργασίας</td> <td data-bbox="962 1594 1294 1684">100</td> </tr> <tr> <td data-bbox="628 1688 959 1778">Παρακολούθηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων, συζήτηση.</td> <td data-bbox="962 1688 1294 1778">26</td> </tr> <tr> <td data-bbox="628 1783 959 1872">Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστ. μονάδα)</td> <td data-bbox="962 1783 1294 1872">250</td> </tr> </tbody> </table>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις του διδάσκοντος, αξιοποίηση της τετραετούς ερευνητικής δραστηριότητας του Εργαστηρίου ΘΕΚΙΜΣ και του προσωπικού του με σταθερή παρουσία επιμορφωτών δεξιοτεχνών μουσικών σε όλες τις συναντήσεις. Ατομικές παρουσιάσεις των φοιτητών στη διάρκεια των συναντήσεων	39	Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για την προφορική παρουσίαση	85	Συγγραφή τελικής εργασίας	100	Παρακολούθηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων, συζήτηση.	26	Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστ. μονάδα)	250	
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις του διδάσκοντος, αξιοποίηση της τετραετούς ερευνητικής δραστηριότητας του Εργαστηρίου ΘΕΚΙΜΣ και του προσωπικού του με σταθερή παρουσία επιμορφωτών δεξιοτεχνών μουσικών σε όλες τις συναντήσεις. Ατομικές παρουσιάσεις των φοιτητών στη διάρκεια των συναντήσεων	39													
Αυτοτελής μελέτη και προετοιμασία για την προφορική παρουσίαση	85													
Συγγραφή τελικής εργασίας	100													
Παρακολούθηση θεατρικών και μουσικών παραστάσεων, συζήτηση.	26													
Σύνολο Μαθήματος (25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστ. μονάδα)	250													
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i>	I. Γραπτή τελική εργασία (40%) που απαιτεί: - Εντοπισμό πρωτογενών και δευτερογενών πηγών													

Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.	- Ανάλυση των δεδομένων με έμφαση στην ιδιαίτερη φυσιογνωμία του δημοτικού τραγουδιού - Διαμόρφωση πρώτων συμπερασμάτων II. Παρουσίαση πρώτου σταδίου έρευνας και συγγραφής της Ατομικής Εργασίας στην τάξη (40%) III. Σταθερή πρακτική εξοικείωση με το δημοτικό τραγούδι ως επιτέλεση με ασκήσεις, μουσική εκτέλεση, δραματοποίηση 20%.

ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολάκης Σταμάτης, *Ριζίτικα, τα δημοτικά τραγούδια της Κρήτης*, Γνώση, Αθήνα 2018.

Βλαγκόπουλος Πάνος, «Βλέπεις, ξένε μου φίλε, ότι δεν λησμονώ τα τραγούδια»: Από τον Haxthausen στον Vinée ή Εκατό χρόνια δυτικοευρωπαϊκού βλέμματος στο ελληνικό δημοτικό τραγούδι», Edition Orpheus / Ωδείο Αθηνών, Αθήνα 2022.

Δουλαβέρας Αριστείδης, *Μελετήματα για το δημοτικό τραγούδι*, Σταμούλης, Θεσσαλονίκη 2013

Δραγούμης Μάρκος, *Η παραδοσιακή μας μουσική*, Φίλοι Μουσικού Λαογραφικού Αρχείου Μέλπωσ Μερλιέ, Αθήνα 2003

Ζαϊμάκης Γιάννης, *Καταγωγή ακμάζοντα: Παρέκκλιση και πολιτισμική δημιουργία στον Λάκκο Ηρακλείου (1900-1940)*, Πλέθρον, Αθήνα 1999

Καψωμένος Ερατοσθένης, *Δημοτικό τραγούδι*, Πατάκης, Αθήνα 1996

Κοκκώνης Γιώργος, *Λαϊκές μουσικές παραδόσεις: λόγιες αναγνώσεις-λαϊκές πραγματώσεις*, Φαγκότο, Αθήνα 2017

Λιάβας Λάμπρος, *Δημοτικά τραγούδια: ιστορία, παράδοση, ταυτότητα. Κατάλογος έκθεσης*, Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, Αθήνα 2008

Μπουκάλας Π., *Το αίμα της αγάπης: ο πόθος και ο φόνος στη δημοτική ποίηση*, Άγρα, Αθήνα 2017

Πολίτης Αλέξης, *Το Δημοτικό τραγούδι*, ΠΕΚ, Ηράκλειο 2010

Πολίτης Αλέξης, *Η ανακάλυψη των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών*, Θεμέλιο, Αθήνα 1999

Πούχνερ Βάλτερ, *Μελέτες για το ελληνικό δημοτικό τραγούδι*, Χατζηιακώβου, Αθήνα 2013

Σειραγάκης Μανώλης, «Ο Θρήνος στο ρεμπέτικο ως κομμάτι της νεοελληνικής ταυτότητας», *Αριάδνη* 25-26 (2020) 301-305.

Σειραγάκης Μανώλης, «Η μουσική στο ελληνικό θέατρο από τα μέσα του 19ου αιώνα έως το 1919» στο Ξανθουδάκης Χ. κ.ά. (επιμ.) *Ιστορία της Μουσικής στη Νεώτερη Ελλάδα*, Ωδείο Αθηνών, τόμος β', υπό έκδοση.

Σηφάκης Γρηγόρης, *Ζητήματα ποιητικής, φιλολογίας και λαογραφίας*, Αθήνα 2016.

Σηφάκης Γρηγόρης, *Για μια ποιητική του ελληνικού δημοτικού τραγουδιού*, Στιγμή, Αθήνα 1998.

Σηφάκης Γρηγόρης, *Μπέλα Μπάρτοκ και Δημοτικό τραγούδι*, ΠΕΚ, Ηράκλειο 1997

Saupier Guy – Moser Emanuelle, *Ελληνικό δημοτικό τραγούδι*, ΙΝΣ, Αθήνα 2019

Saupier Guy, *Τα μοιρολόγια*, Νεφέλη, Αθήνα 1999

Baud Bony Samuel, *Δοκίμιο για το ελληνικό δημοτικό τραγούδι*, Πελοποννησιακό λαογραφικό ίδρυμα, Ναύπλιο, 1966

Lomax Alan, *Folk song style and culture*, Transaction Books, NJ, 1978

Reichl Karl (ed.), *The oral epic: performance and music*, VWB, Berlin 2000

Herzfeld Michael, *Ours once more: folklore, ideology and the making of modern Greece*, University of

Texas Press, Austin 1982.

Kallimopoulou Eleni, *Paradoshiaka: music, meaning and identity in Modern Greece*, Burlington, Ashgate 2009

Tragaki Daphne, *Rebetiko worlds*, Cambridge Scholars, Newcastle 2007